

En klinkbygget båd er betegnelsen på en bestemt skrogkonstruktion, hvor plankerne overlapper hinanden. Fordelen ved denne konstruktion er, at plankerne ikke behøver at være så tykke, hvorfor båden bliver let og dermed også lettere kan trækkes på land.

Havbåden er bygget med en fyldig forende og lidt slankere bagende. Dermed kan båden løbe med søerne, når den skal lande på åben strand. Den stikker en lille meter. Båden konstrueres så den er sikker på at holde skruen i vandet, også

når den løber med bølgerne. Den skal kunne løfte forenden op uden at skære ud til en af siderne. En havbåd kan løbe 15-20 knob.

Nye gamle både

– Gamle kystbåde på havet igen

Af // Andy J. S. Madsen

Han Herred Havbåde er centreret omkring opretholdelsen og videreudviklingen af det klassiske bådebyggeri med den traditionelle klinkbyggede båd, der har aner mere end 1000 år tilbage. Visionen er at kunne opbygge et nationalt center for udforskning, bygning og brug af klinkbyggede havbåde, udvikle håndværket samt oplære og uddanne unge havbådebyggere, så håndværket kan gives videre til de kommende generationer.

Fra vikingetiden og frem til for få år siden dannede den klinkbyggede båd, der blev søsat fra åben strand, grundlaget for fiskeri og skudefart i Danmark og i det øvrige Norden.

Som det eneste sted i Danmark bruges den klinkbyggede båd stadig til erhvervsfiskeri fra Han Herreds kyst. Fiskeriet har dog været på retur, og fra mange af kystlandingspladserne drives der ikke fiskeri mere. Den sidste båd forlod Slettestrand for knap 10 år siden. De klassiske kystbåde og det bådebyggerhåndværk, der er knyttet til dem, stod til at forsvinde. Nogle fiskere, en gårdmand, en smed og andre interesserede på egnen greb ind og reddede fire af de sidste havbåde fra at blive hugget op og glemt for altid. Man stiftede en forening med det formål at bevare kystkulturens klassiske både.

I dag er den første nye båd bygget efter de gamle principper – en kopi af en over 100 år gammel havbåd – og flere er på vej. Planerne med Han Herred Havbåde er at etablere et decideret Kystkulturcenter, et nationalt center for kulturen omkring klinkbyggede havbåde. Formålet er at reparere bådene, men også at indsamle og formidle viden om brugen af havbådene, om de folk, der har haft og brugt bådene samt bibeholde og videreføre de nødvendige kompetencer inden for bådebyggerfaget. Foreningen arbejder på at opføre en ny og moderne bygning til havbådebyggeri. Indtil videre er den første båd bygget i den gamle redningsstations bådhus på Slettestrand.

På havet igen

– Det er flere formål med projektet, fortæller Kirsten Monrad Hansen, der er forsknings- og formidlingsmedarbejder på projektet. Hun uddyber: – Håbet for Slettestrand og Kystkulturcentret er, at man får etableret et regulært åbent værksted, hvor turister og andre interesserede i havbåde og byggeri af både kan komme ind og kigge på. Man får bevaret den viden, ekspertise og de informationer,

der ligger omkring bådene, hvordan de er blevet brugt, hvor har de været hjemmehørende, hvor de er bygget m.m.

Der er også et lokalt perspektiv. Det er meningen, at de nybyggede og reoverede både skal ud at sejle. Ikke i erhvervsfiskeri, men i foreningsregi. Der opbygges fire bådelaug omkring fire både, der reoveres eller bygges fra ny. Man får dermed nogle personer, der tager ansvar for bådene, man holder dem ved lige og sejler med dem. Man kan komme ud at sejle med bådene, så længe man er medlem af foreningen.

– Det gælder ikke kun om at bevare selve håndværket, men også viden om brugen af bådene på havet, hvordan man fisker med dem, hvordan man navigerer, og hvordan man styrer ind over revlerne, forklarer Kirsten Monrad Hansen.

Fiskeriet og bådebyggeriet er med tiden svundet ind til en brøkdel af tidligere tiders storhed. I Thorupstrand findes landets eneste store kystlandingsplads med over 20 både og 40 aktive erhvervsfiskere. Så det sjældne erhverv lever stadig. På det seneste er der også kommet en optimisme ind i fiskeriet, så man begynder at tænke på nye både. Denne udvikling spiller sammen med projektet om Han Herred Havbåde. Et formål med projektet er nemlig, at man bibeholder en reel mulighed for at få bygget nye kystbåde.

– Kystbåde er specielt byggede, for de skal kunne trækkes op på stranden. Derfor er de sjældne. Så det er vigtigt, at der er mulighed for at få bygget nye kystbåde. Håbet er nemlig på sigt, at man også på markedsvilkår kan bygge nye både. Så bådebyggernes kunnen og viden må ikke gå tabt, men skal fastholdes og være tilgængelig. Derfor er planen også at uddanne nye bådebyggere, gerne i samarbejde med andre værfter, fortæller Kirsten Monrad Hansen.

Fremtidens fangster og oplevelser

En bærende idé i projektet er det åbne værksted, hvor besøgende kan se, føle, lugte og få svar på en lang række spørgsmål. Der er også interregionale perspektiver i projektet. Han Herred Havbåde vil gøre brug af kontakter på tværs af Kattegat og Skagerak. Det er tanken en dag at genoplive den skudefart, der har fundet sted fra Han Herreds kyst først og fremmest til Norge, men også til andre steder.

På sigt er det planen at kunne samarbejde med en række undervisningsinstitutioner – lige fra en skoletjeneste over selve bådebyggeruddannelsen til universitetsniveau, da projektet indeholder flere muligheder for forskning.

Hele projektet skal endvidere formidles. I øjeblikket sker det først og fremmest via et website og nyhedsbreve, ligesom en stor del af tiden bruges på at fortælle de besøgende historien om den klinkbyggede båd og bådebyggerhåndværket. Hertil kommer foredrag og guidede ture. I fremtiden udgives også hvert år et skrift, der fortæller om den båd, der det forløbne år er blevet bygget.

Den årligt tilbagevendende søsætning af et nyt fartøj, stævnefejring af det næste, skibsbesøg, sejladstogter, særlige fangster, arrangementer, udstillinger, kurser, stævner osv. vil give projektet stor synlighed i offentligheden og sætte fokus på det gode liv i maritim regi.

• **Finansieringen af det nye bådebyggeri, nye både, spil m.m. kommer fra Vækstforum Nordjylland, Jammerbugt Kommune, Realdania samt andre fonde, med et samlet budget på ca. 35 mio. kr.**

• **Målsætningen for projektet er at gøre området til et nationalt center for kulturen omkring klinkbyggede havbåde.**

• **Projektet omfatter bl.a. bygningen af et nyt bådeværft, samt at et tidligere fiskepakhhus og spilhuset på stranden reoveres. Selve spillet er blevet fornyet i 2008, så der nu igen kan trækkes både på land. Selve byggeriet begynder i 2009.**

• **Foreningen Han Herred Havbåde har over 200 medlemmer.**

• **Der er allerede i dag åbent værksted for besøgende i den gamle redningsstation på Slettestrand. Der er åbent næsten alle hverdage samt åbent hus første lørdag i hver måned.**

Se mere på

www.havbaade.dk

